

II
51142

Poštnina plačana v gotovini.

ŠT. 1-2. /1928

LETO IX.

VESTNIK PROSVETNIH ZVEZ
V LJUBLJANI IN MARIBORU
 LETNA NAROČNINA 15 DIN

Ivan Pivek:

O predavanjih.

I. Kako predavanje pripravljam.

Brezpogojna zahteva za vsakega, ki hoče predavati, je predvsem ta, da o tozadavnem predmetu res kaj pametnega in tehtnega pove. Poslušalcem mora nuditi nekaj novega, kar dosedaj še niso slišali. Na dva načina je to mogoče: ali, da razpravlja o stvari, o kateri poslušalec še ničesar ne vedo, ali pa, da že znane stvari osvetli in z novimi dokazi podpre. Če pa kdo o kaki stvari komaj malo več ve kot njegovo poslušajoče občinstvo, naj ne bo tako nesramen, da bi kradel ljudem čas s predavanjem, v katerem besedičenje in gole fraze nadomestujejo misli. Če hoče

predavatelj imeti uspeh, mora določeno snov vsaj toliko obvladati, da more v debati poslušalcem na važnejša vprašanja odgovarjati in jih utemeljevati.

Obvladati pa morem določeno snov različno. Recimo, profesor nacionalne ekonomije bo na univerzi vse drugače predaval n. pr. o carinski politiki, kakor pa bo isto snov obravnaval predavatelj v dvorani kakega podeželskega prosvetnega doma. Profesor bo iznesel znanstveni material in bo vso stvar utemeljeval iz znanstvenih vidikov narodnega gospodarstva, medtem ko bo podeželski predavatelj svojim poslušalcem čisto priprosto razlagal, kakšen po-

men imajo carinske meje med posameznimi državami.

Iz tega sledi, ako hočem postati dober predavatelj, moram imeti v tej stroki neko gotovo predizobrazbo, da se bom znal v predavanju tako poglobiti, da bom poslušalce s svojim znanjem nadkriljeval in jim res nekaj nudil, kar še niso slišali. Smešno bi bilo, če bi domači g. kaplan na društvenem sestanku mož in žena predaval o vzornem hišnem gospodarstvu, ali načelnik Orla o papeževi nezmotljivosti.

Kako si torej pridobim potrebno predizobrazbo za dobrega predavatelja?

Če hočeš dobro in temeljito predavati, ne zadostuje, da vzameš v roko knjigo, ki o tvojem predmetu govori, preletiš njeno vsebino in jo vržeš med poslušalce. Za predavanje, ki hoče biti izčrpno, da bodo poslušalci res imeli kaj od njega, je treba material skrbno pripravljati in ga temeljito prebaviti.

Zato boš zbiral novice vsepovsod, kjer boš naletel, da je govor o predmetu, o katerem nameravaš predavati. V knjigah, brošurah, v dobrem časopisju boš zasledil to ali ono misel, ki si jo boš notiral in skrbno shranjeval material v za to pripravljeno mapo.

Praktično pravilo sledi iz tega, da ne beri nikdar brez svinčnika v rokah. Kar ne moreš v spominu obdržati ali izrezati, to si zapišeš in notice shrani, da jih boš ob zaželenem času mogel takoj pri rokah imeti. Pa tudi iz tega stališča je notiranje pri branju koristno, ker na ta način človek opis res duševno prebavi in ne le z očmi preleti.

Pri vsebinsko obsežnih knjigah je svetovati, da izpišeš posamezna važnejša poglavja kar cela v posebno knjigo. Na ta način ti lažje ostane v spominu celotna vsebina knjige in prilika se ti obenem nudi, da se uriš v besednih lepih izrazih.

Tudi brošure krajše vsebine beri vedno s svinčnikom v rokah. Zaznamuješ si vodilno misel ali važnejša mesta s kratkimi opazkami ob robu, ali še boljše na posebnih lističih. Iz časopisov zaželeno notico kratkomalo izrežeš, ali če ti časopis ni na razpolago, si na lističu

zaznamuješ njegov datum in številko, da o priliki časopis poiščeš in porabiš v njem zabeleženo snov za svoje predavanje.

Vse te lističe in izrezke iz časopisov skrbno hraniš v mapi z naslovom: »Snov za predavanja.« Za mapo vzemi navadno lepenko. Ob robu mape prilepi kosček trdega papirja z napisom, kako predavalno snov vsebuje ta mapa. Na ta način si lahko omisliš poljubno število map, kolikor imaš pač nabranega materiala za predavanja. Gotovo si boš nabavil potem tudi še posebno mapo, kjer boš hranil že izdelana predavanja.

Če se ti bo nabralo tekom let mnogo materiala, si boš omislil tudi registraturo, ki ima namen, da material, ki ga hraniš za predavanja, čim hitreje najdeš.

To bi bili nekako glavni principi predizobrazbe za dobrega predavatelja. S tem skrbnim zbiranjem si vsak dan razširjaš svoje duševno obzorje in material za najrazličnejša predavanja imaš vedno pri rokah. Če se ti je treba hitro pripraviti za gotovo predavanje, si boš le v spomin poklical, v kateri mapi hraniš tozadevni material in delo ti bo uspešno šlo izpod rok.

II. Kako predavanje izdelam.

Ko ima predavatelj snov za predavanje izbrano, tedaj je njegova naloga, da si za predavanje izdelata primeren osnutek (dispozicijo).

Dispozicija ima namen, da nudi poslušalcem pregled o obsegu, kakor tudi o medsebojnem razmerju posameznih delov predavanja. Dober pregled olajšuje poslušalcem razumevanje predavateljevih izvajanj ter stori, da poslušalec lažje obdrži snov predavanja v spominu. Lepo izdelano predavanje vzbudi tudi vtis skrbno zgrajenega umotvora in povzdigne na ta način njegov uspeh.

Razločujemo v glavnem tri dele dispozicije: uvod, razprava in konec. Glavno vsebino obravnava razprava, medtem ko vsebujeta uvod in konec le po eno notno misel.

Dispozicija mora ustrezati gotovim pogojem. Mora biti

1. **izčrpna**: vsebovati mora le one misli, ki se strogo nanašajo na predavanje;

2. **pravilna**: posamezni deli morajo biti med seboj strogo ločeni, ne da bi bil eden že v drugem zapopaden;

3. **jasna**: nuditi mora jasno sliko celotne vsebine predavanja;

4. **enostavna**: posamezni deli ne smejo biti premnogoštevilni. Predavanje z več kot tremi ali štirimi glavnimi deli je nepregledno. Priporoča se, da se razprava deli v največ tri glavne dele, med katere so druge važnejše misli vstavijo kot pododdelki.

Pravilno dispozicijo napraviti je premnogokrat težko delo. Svetuje se, najprej določiti glavne oddelke dispozicije, potem šele pododdelke. Da res moremo izluščiti glavne oddelke, nas mora voditi pri tem glavna vodilna misel, ki jo hočemo v predavanju podati.

Oglejmo si posamezne dele dispozicije.

Uvod.

Uvod ima namen vzbuditi v poslušalcih zanimanje za predavanje. Poslušalci morajo biti že z uvodnimi besedami vzpodbujeni, da se za predavateljeve besede zanimajo.

Pravila za dober uvod naj bi bila sledeča:

Uvod naj bo naraven in naj neprisiljeno navaja na temo, ki si jo je predavatelj izbral; to pa je le tedaj mogoče, če je uvod v tesni zvezi s snovjo predavanja in ne od bogve kje daleč vzet.

Mora biti **pravilen**. Tega, kar nameravaš v razpravi povedati, ne boš omenjal že v uvodu.

Pomni zlasti to-le: uvod naj bo **kratek**. Splošno računamo, da naj uvod traja sedmi del časa, v katerem traja celo predavanje. Torej, če boš predaval 35 minut, naj traja uvod približno 5 minut.

V smislu teh pravil boš izbral uvodne misli bodisi na ta ali na oni način. Ali boš v uvodu poudaril važnost stvari, o kateri nameravaš razpravljati; morda boš opozoril poslušalce na kak njim znan dogodek, ki se na snov predavanja

nanaša. Gre le za to, da znaš pravilno izbrati one misli, ki imajo na poslušalce, ki jih imaš pred seboj, največji vpliv.

Navadno dela predavateljem-začetnikom uvod dosti težav. Ne morejo nikakor najti primernih misli, bore se z izrazi in podobno. Pomni, kadar sestavljaš predavanje, se nikar ne trudi z uvodom najprej, ampak takoj začni z razpravo. Ko boš imel celotno predavanje že sestavljeno, ti uvod ne bo delal nobenih težav, in boš prav lahko našel primerne uvodne misli.

Razprava.

Razprava je glavni del predavanja. Njena vsebina mora nuditi poslušalcu vse to, o čemur naj bo poučen, in za kar ga želi predavatelj navduševati ali pridobiti.

V razpravi moramo:

1. **Predmet predavanja pojasniti**. V njej povemo, kaj je pravzaprav stvarjo, o kateri govorimo; mnogokrat nam bo treba v tem delu pojasnjevati posamezne pojme, da se izločijo kaka napačna tolmačenja.

2. **Utemeljiti naziranja**, ki jih vsebuje predavanje. To storimo s tem, da se sklicujemo na sodbe pomembnih mož, ali da navedemo citate, ki podpirajo našo utemeljitev. Ne gre za to, da navedemo bogve koliko razlogov, ki govorijo za našo trditve, ampak, da nudimo poslušalcem najtehtnejše. Svetuje se tudi, da predavatelj navede razloge v nekem gotovem redu, tako da se misli stopnjujejo in da pridejo najtehtnejši razlogi najzadnje.

3. **Pobijati mnenja nasprotnikov**. Opozarjati je, da naj se začetniki varujejo, da ne bodo nasprotnikov s svojimi izvajanjem preveč potolkli in v tla potepotali. Če mnenje nasprotnikovo obsega tudi kako zdravo jedro, tedaj to pripoznajmo, poudarimo pa, kaj je pretirane in kje se prične zmeta.

Konec.

Konec ali sklep zaključuje predavanje v zaokroženo celoto. V koncu ponamemo še enkrat na kratko glavne misli naših izvajanj, v katerih vsa vse-

bina stopi ponovno poslušalcem pred oči. Potem se navedejo praktični zaključki in praktična uporaba za poslušalce. Če ima predavanje ali govor namen poslušalca pridobiti za kako stvar, morda za vstop v društvo, potem moramo v koncu pokazati, kako vse misli govora naravno vodijo k gotovemu cilju.

Praktična pravila za dober konec predavanja bi bila:

1. Konec mora biti pravilen t. j. ne sme vsebovati nobenih misli, ki jih ne vsebujeta uvod in razprava.

2. Mora se nanašati na celotno vsebino predavanja ter stati z njo v tesnem stiku.

3. Ne sme biti predolg, čeprav tu zahteve o času, ki jih stavimo za uvod, niso merodajne. Dobe se predavatelji, ki ne znajo končati, love se in love in po cel četrt ure iščejo konca. Sklepna misel naj se ravna po bogastvu misli, ki jih vsebuje razprava; nje se naj v prijetno zaokroženi obliki še enkrat omeni in konča z že v dispoziciji zamišljenimi in dolčenimi besedami.

III. Prednašanje predavanja (govora).

1. Staro pravilo veli: Nauči se, kar misliš predavati, temeljito na izust. Začetniki to že navadno store. Predavaj najprej samemu sebi v svoji sobi. Težje odstavke si skušaj še prav posebno dobro vtisniti v spomin. Premnogokrat boš pri tej vaji našel kak primernejši izraz, ali boljše stavkovno stavo.

Dobesedno učenje na pamet nima tega namena, da bi moral spet kedaj isto predavanje z istimi besedami povedati. Kadar boš zopet predaval, boš gotovo vedno spremenil kak izraz, morda tudi kar cele stavke. To tudi ni nikaka napaka, le da glavnih misli ne izpustiš. Še koristno je, ker na ta način si pridobiš ono potrebno prostost pri predavanju, da ti ni treba biti suženjsko navezan na gotove izraze.

Nujno je potrebno, da se svojega govora naučiš en dan prej, kot misliš nastopiti, t. j. kot pravimo, da ga eno noč prespiš. Skušnja uči, da na ta način veliko lažje obdržiš priučeno snov v

spominu. Malo pred nastopom nakratko zbereš svoje misli in si v spomin pokličeš še enkrat dispozicijo predavanja. Potreben je pri tem notranji mir, brez vsake nervoznosti.

Preden nastopiš s kakim večjim predavanjem, poskusi preje s kratkimi nagovori pri društvenih večerih ali pri morebitnih govorniških vajah. Napiši si par stavkov in jih potem prosto povej. Na ta način izgubiš ono prvo bojazen (tremo), ki jo navadno ima vsak začetnik pri javnih nastopih. Potem storiš korak dalje. Napraviš kratek, morda četrtturni govorček v malem društvenem krogu, najbolje v takem, da boš potem prijateljsko opozorjen na morebitne napake in pogrške.

Kadar pa nameravaš govoriti daljši govor pred širšim občinstvom, tedaj gotovo prej pokaži rokopis predavanja kakemu izobražencu, morda domačemu društvenemu duhovnemu voditelju. Tudi je zelo priporočljivo, da pred svojim javnim nastopom poslušáš izkušene govornike ali prebiraš dobro sestavljene govore. Vajenec gleda svojega mojstra pod roko in se pri tem uči, da bo enkrat dosegel mojstrovo izurjenost, tako se tudi govornik s študiranjem dobrih govorov uči in izpopolnjuje.

2. Predpogoj dobrega govornika je, kot pravimo, dober organ t. j., da ima močan, čist glas. Kdor nima zdravega grla, naj se nikar ne izkuša v govorniški umetnosti.

Potrebno je, da se, preden nastopiš, prepričaš o akustiki lokala, v katerem nameravaš govoriti. Pomni, da dosežeš včasih s preglasno besedo ravno narobe, kar nameravaš, namreč, da te nihče ne razume. Nasprotno boš mnogokrat s šibkejšim glasom pa z različno izgovarjavo dosegel najlepši uspeh. Sploh ti je treba največ pozornosti polagati na jasno, različno izgovarjavo. Končnih zlogov ne smeš požirati, kar podeželski predavatelji tako radi store. Med posameznimi odstavki je umestna kratka pavza, ki napoveduje, da pričneš z novo mislijo. Nekateri govorniki porabijo tako pavzo, da si s požirkom vode omočijo suho grlo.

Ena najgrših napak začetnih govornikov in predavateljev je, da vsak nov odstavek prično z mučnim, jecljajočim e e e. Navadno to store takrat, kadar iščejo novo misel, ali primernege izraza. Na poslušalce vpliva to zelo mučno in tak govor je že vnaprej izgubil vsak uspeh. Temu se boš odvadil, če si nagnjen k tej napaki, le na ta način, da se učiš usta toliko časa imeti zaprta, da ti pride na misel primeren izraz.

3. Važno pri vsakem govoru je pravilno naglašanje, besedno in še bolj stavkovno naglašanje. Začetnikom, se premnogokrat zgodi, da predavajo, kot pravimo monotono t. j. brez vsakega naglašanja.

Da se ubraniš tej napaki, opazuj in poslušaj samega sebe ali svoje znance, kadar ste v domačem pogovoru. V navadnem, neprisiljenem pogovoru stavke pravilno naglašaj. Na to misli, ko si v spomin osvajaš svoj govor in ga ponavljaš samemu sebi v svoji sobi. Na ta način se tudi ubraniš onega mučnega deklamiranja, s katerim včasih nekateri govorniki mučijo poslušalce.

Pa v naglašanju je tudi razlika. Kadar nastopiš s predavanjem podučne vsebine, se boš poslužil onega naglašanja, ki ga rabimo v navadnem medsetojnem pogovoru. Če pa nastopiš s slovesnim govorom pred večjo publiko, tedaj mora biti tudi naglašanje slovesnejše. Poslušaj

dobrega cerkvenega govornika pri kaki slovesni cerkveni priliki. — Kadar moraš rabiti v govoru tujke, glej, da se ne boš blamiral s tem, da bi jih napačno naglašal; ker s tem se osmeiš.

IV. Tudi od držanja telesa je odvisen uspeh govora. Gibi telesa zlasti rok (gesta), morajo spremljati tvoje besede. Pazi pa, da geste ne bodo pretirane in ne premnogoštevilne. To zelo podira dober vtis govora. Kakor seveda tudi ne more imeti uspeha govornik, ki stoji kakor lipov bog in le po njegovih besedah čujemo, da je živ. Če boš govoril od srca, ti bo primerna gesta kar sama spremljala besedo.

Končno še nekaj. Ali smemo predavanje ali govor brati? Dandane-mnogokrat vidimo, da govorniki svoj govor beró. Naše mnenje je, da dobesedno branje govora je pogrešeno. Tak govor le preveč izgubi na uspehu. Lahko pa držiš svoj rokopis v roki, ali ga imaš na mizi in tuptam pogledaš potek glavnih misli. Morda te na to spominja par besed, zapisanih ob robu. To bi bilo dovoljeno in tak govor ne izgubi na uspehu.

Mejo, kako dolgo naj govoriš, je težko v splošnem določiti. Pomni le to, da bo tvoj govor ali predavanje imelo vedno uspeh takrat, kadar bodo poslušalci rekli: še bi ga poslušali. Torej raje bolj kratek, kakor predolg.

—○○○○—

Vsem ženskim odsekom.

Slov. kršč. ženska zveza bo poskusila tudi v nastopnem šolskem letu 1928/9 dobiti od države brezplačno učiteljico za gospodinjske tečaje. To pa more storiti samo tedaj, če se prijavi zadostno število ženskih odsekov, ki žele prirediti desettedenski gospodinjski tečaj, da se prijavijo najpozneje do

15. maja 1928

pri Slov. kršč. ženski zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5.

Pri tem moramo pripomniti še tole: V šolskem letu 1927/28 je imela Slov. kršč. ženska zveza s temi tečaji nekoliko neugodne izkušnje v tem oziru, da so se štirje napovedani tečaji naknadno odpovedali, kar je povzročilo mnogo sitnosti. Radi tega se je letos sklenilo, da se bodo upoštevali samo taki ženski odseki, ki bodo ob obvezni prijavi položili 200 (dvesto) Din kaveije, da se bo tečaj res vršil ob določenem času. Ta denar se bo vsakemu odseku takoj vr-

nil, čim se tečaj prične ob domeniženem času.

Vsa podrobna pojasnila daje drage volje Slov. kršč. ženska zveza v Ljubljani, Miklošičeva 5.

Ker nam je zelo veliko na tem, da bi se poživeli stiki med vodstvom »Kršč. ženske zveze« in med odseki po deželi, sporočamo program za naše bodoče delo.

Zelo bi bilo želeli, da se smisel za organizacijo ženstva pri nas dvigne, da se vedno in vedno večajo ženski odseki »Prosvetne zveze«. Nasprotniki so se ogromne važnosti organizacije že zavedli in hite z delom. Ne smemo zaostati!

Treba bo v ta namen poživiti življenje po odsekih. To se najbolje zgodi s primernim delom, ki odgovarja našemu nagnjenju in ki je povsod lahko izvedljiv. Mislimo, da bi bilo to delo po zgladu 65.000 članic obsegajoče organizacije katol. žena na Gornjem Avstrijskem, najprej skrb za cerkev.

Naši ženski odseki bi pod vodstvom, oziroma nadzorstvom tamkajšnjega župnika prevzeli skrb, da je cerkev vedno snažna. Preskrbeli bi sredstva za vzdrževanje večne luči, ob praznikih bi okrasili oltarje s cveticami itd. Bolj izurjene roke bi skrbele tudi za cerkvene paramente. Prepričane smo, da bo delo ženske veselilo in obenem ustvarjalo med njimi zavest skupnosti.

Druga točka programa je skrb za obolele članice. Članice enega odseka se med seboj podpirajo v slučaju bolezni. Tu pa ni mišljeno toliko na postrežbo bolnici kot to, da bi druge izvrševale njeno najnujnejše delo, ki ga sama ne more opravljati, n. pr. hišne posle, kuhati zanjo in za družino, skrbeti za otroke in drugo. Ljubezen naših žena bo že našla pravo pot.

V Ljubljani smo pa dobile gotovo število članic, ki bodo obiskovale obolele članice naših odsekov v bolnišnici in od časa do časa sporočale svojcem kako jim gre in njihove morebitne želje in potrebe. V to svrhu bi bilo treba sporočiti Slovenski krščanski ženski zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5, da je bolnica v bolnišnici ter njeno ime.

Za vse informacije in navodila, ki bi jih odsek želel, se je obrniti na Slovensko kršč. žensko zvezo, ki bo radevolje z njimi postregla in v slučaju potrebe poskrbela tudi za primeren eno- ali dvodnevni tečaj.

Povsod, kjer je ustanovljen odsek za žene ali dekleta, tamkaj društvo živahno dela. Zdi se, da se bližamo dobi, ko bo tudi pri nas žena stopila na plan. Zato je važno, da vsako društvo ustanovi ženski odsek, da omogoči tudi ženam izobrazbo. Ženski odsek naj ima vsaj vsak mesec po en sestanek, kjer naj se obravnava ena izmed sledečih stvari: Žensko vprašanje s političnega, kulturnega, verskega in socialnega stališča. Ženska in strežba bolnikov. Za slednjo stvarino je pripravljena Ženska zveza prirediti en tečaj. Prav tako tečaj za one članice, ki bi se posvetile okrasju cerkve, skrbi za cerkvene paramente, perilo in večno luč. Skrb za reveže, sirote, sploh dobrotelost, to je torišče, kjer naj bi se udejstvovala zlasti članice naših prosvetnih društev. Lepe cerkve, lep in snažen dom in čisto stanovanje, to naj priča v vsaki župniji o agilnem, vestnem in požrtvovalnem delu članic ženskega odseka.

Poleg omenjenih tečajev priporoča Ženska zveza gospodinjske tečaje. V ta namen obelodanimo danes:

Poslovník

za gospodinjske tečaje, ki jih prireja Slov. kršč. ženska zveza.

1. **Firma.** Ker Slovenska kršč. ženska zveza (SKZZ) prireja gosp. tečaje, je treba, da se vrše pod njenim naslovom oz. njenim imenom in v njenem smislu, saj nosi tudi odgovornost v splošnem. V kraju, kjer se tečaj vrši, je odgovoren za tečaj tisti, ki zanj prosi, torej Vaše društvo (pokrovitelj je ali g. župnik, kaplan ali kaka druga ugledna moška ali ženska oseba).

2. **Tečajnice.** Pravico na dostop k tečaju imajo članice društev, ki delujejo na katoliškem programu ali neorganizirana dekleta, ki pa so katoliškega mišljenja. Umevno je, da imajo tečajnice

hrano v tečaju in izdelujejo ročna dela za lastno uporabo.

3. **Vodstvo.** Vrhovno vodstvo ima SK ZZ, krajevno vodstvo pa ima voditeljica tečaja, ki jo je SKZZ za to določila.

4. **Doba.** Gospod. tečaj traja 10 tednov. Le v izrednih slučajih se more v dogovoru z voditeljico gospod. tečaja dovoliti tečaj za krajšo dobo. Večerni tečaji se vrše od 5. do 9. ure zvečer.

5. **Gmotna stran.** Za gmotne vire skrbe tečajnice, ki se ob vstopu obvežejo, da bodo krile stroške tečaja, bodisi v blagu ali denarju.

6. **Kavcija.** Vsaka tečajnica ob vstopu položi Din 100 kavcije, ki se ji koncem tečaja vračuni oziroma vrne. Tečajnici pa, ki izstopi pred koncem tečaja, kavcija zapade.

7. **Oskrba.** Kdor prosi za tečaj, mora skrbeti za prostor, drva, posodo, material za kuho. To določa voditeljica tečaja za dobo 1 tedna ali vsak dan sproti.

8. **Poslovanje.** Delo se vrši po urniku, ki ga določa voditeljica tečaja, ob začetku tečaja. V celoti se vrši praktični del tečaja v dopoldanskih urah, teoretični in ročna dela pa popoldne. SKZZ za vsak tečaj določi le eno voditeljico. Dobro je, da si za šivanje pritegne odsek spretno šiviljo svojega kraja za ta pouk. Tej se nudijo ev. ugodnosti pri tečaju.

9. **Disciplina.** Tečajnice, ki so se vpisale v tečaj in plačale kavcijo, se morajo brezpogojno ravnati po odredbah in navodilih voditeljice tečaja.

10. **Voditeljica** naj z materinsko ljubeznijo in gospodinjsko skrbjo vodi tečaj, razumno pogleda krajevne razmere in tem primerno uredi svoj pouk. Pri morebitnih sporih naj se obrne na SK ZZ, kateri naj poroča o poteku, udeležbi in uspehu tečaja, ker vodi ta poseben zapisnik o tečajih.

11. **Izpiti in izpričevala.** Koncem tečaja naj bo izpit iz teoretičnih in praktičnih predmetov. Tečajnice dobe izpričevala s stampiljo in firmo SKZZ ter s podpisom voditeljice tečaja.

12. **Razstava.** Zelo priporočljivo je, da se koncem tečaja priredi razstava vseh izdelkov in skupni obed, h kateremu se vabijo vsi, ki so pripomogli, da se je tečaj vršil. Stroški za končno proslavo se krijejo s tem, da se priredi v ta namen gledališka predstava in z razprodajo razstavljenih predmetov.

Voditeljica tečaja ima prosto hrano in stanovanje.

13. **Stroški.** Po 10 tedenskem tečaju s 16 gojenkami znašajo stroški za eno tečajnico okrog 625 Din. Ti se krijejo z materijalom za kuho, ki ga donajajo tečajnice z doma in to obračunajo z voditeljico tečaja koncem tedna po dnevnih cenah.

Pred razvojem radiofonije v Sloveniji.

V vseh naprednih državah je postal radio že velika kulturna naprava, ki služi predvsem prosveti in izobrazbi, pa tudi praktičnemu strokovnemu pouku, umetnosti in zabavi. Veliko število državnih in ljudskih univerz ter prosvetnih central oddaja svoja predavanja v obliki elektromagnetnih valov v ozračje, od koder jih moremo dobiti nazaj z radioaparati kjerkoli na zemlji. Veliko je že šol, kjer se vrši pouk s pomočjo radija, zlasti pouk jezikov, ki se jih z govorjeno besedo mnogo lažje naučimo, kot s pisano. Bolnišnice, vojašnice, šole,

tovarne, javni prostori itd. so po kulturnih deželah že opremljeni z radioaparati, ki prinašajo ljudem, vezanim na gotov kraj, duševno hrano iz vseh mogočih krajev. Radio ne pozna razdalje in prinaša vsem vse: kmet dobi vremenske napovedi za drugi dan, cene svojih pridelkov, strokovni pouk za vse panoge kmetijstva, zmeraj prilagodeno letnemu času; trgovec sprejema tržne cene in borzna poročila; politik politične novice od doma in od drugod; gospodinja posluša praktična navodila o vzgoji otrok, za kuhinjo itd.; športnik

sliši vsak večer vse sportne dogodke po celem svetu. Vsi pa se zabavajo ob lepih koncertih, operah in pevskih prireditvah.

Vseh teh ugodnosti, ki jih prinaša radiofonija, bo v kratkem času deležna tudi Slovenija. V Domžalah pri Ljubljani se že gradi velika moderna radiooddajna postaja, ki bo tako močna, da bo dosegla vse Slovence, raztresene po Evropi in tudi izven nje. Ker bo prevzela organizacijo in upravo te postaje Prosvetna zveza, bodo nastopile z otvoritvijo za naša društva čisto nove razmere. Pomanjkanje predavanj in predavateljev, o katerem naša društva zmeraj tožijo, bo na mah prenehalo. En sam predavatelj v Ljubljani bo namreč govoril istočasno vsem našim društvom hkrati in imel obenem še velik krog drugih poslušalcev. Cele društvene prireditve z igrami, petjem in godbo se bodo vršile potom radija. Društvom bo treba imeti le radio aparat z zvočnikom, ki bo govoril ali pel celi dvorani.

Mnogo naših društev ima radioaparate že sedaj, mnogim pa je ta iznajdba še nepoznana. Da se naša društva z radijem čimprej seznanijo, bomo odslej v vsaki številki »Vestnika« posvetili temu vprašanju nekaj prostora. Za dan s podajamo le nekaj podrobnosti.

Najprej je treba zavriniti zmotno mnenje, da more poslušati radio le tisti, ki ima doma elektriko. To namreč ni res. Vsak aparat dobi elektriko, ki jo rabi, iz zraka od elektromagnetnih valov in iz svojih baterij ter se aparat ne priklapi na nobeno hišno napeljavo. Le za polnjenje teh baterij je potrebna električna napeljava, ki je pa lahko povsem druge, ker so te baterije prenosne. Za naša društva polni te baterije delavnica Prosvetne zveze v Ljubljani.

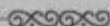
V razdalji ca. 20—30 km od Domžal bo mogoče poslušati na tako zvane detektorske aparate, ki ne potrebujejo nobenih baterij. Tak aparat sam bo stal kakih 100 Din. Za sprejem bo potrebna le še slušalka in nekaj žice za anteno,

tako da se bo dobila celotna sprejemna naprava za ca. 300—400 Din. Glas iz teh aparatov je posebno čist in naraven in dovolj močan tudi za več slušalk. Kdor bo hotel poslušati postajo v zvočniku, bo dodal temu detektorju še ojačevalec, ki pa že mora imeti baterije (akumulator in anodno baterijo), zato bo cena zanj ca. 800 Din. Če računamo še dober zvočnik za ca. 1000 Din, bo cela taka naprava stala okrog 2200 Din. Detektor z ojačevalcem se da tudi tako prirediti, da sprejema tudi inozemstvo v slušalkah.

Kdor bo želel sprejemati ljubljansko postajo posebno močno v zvočniku, si bo moral nabaviti dvoelektronski aparat, ki bo pel dovolj močno tudi na najbolj oddaljenem kraju Slovenije. Tak aparat sprejema tudi še ca. 15 močnejših oddajnih postaj iz inozemstva v slušalkah. Tak aparat z zvočnikom in vsemi potrebščinami vred bo stal ca. 3000 Din. Nabavo takih aparatov priporočamo že sedaj, ker jih bo ob otvoritvi postaje težko dobiti, oz. jim bo najbrž cena poskočila. Svetujemo za sedaj nabavo aparata samega, zvočnik naj se pa pozneje dokupi. Do otvoritve postaje bi na ta način poslušali le na slušalki, pri čemur pa bi se lahko že dodobra naučili ravnanja z aparatom. — Naročila za take aparate sprejema Prosvetna zveza že sedaj.

Za sprejem inozemskih postaj v zvočniku bodo slej ko prej potrebni večji aparati od štirielektronskega naprej. Glede njih nabave, kakor tudi drugih pojasnil, je društvom na razpolago naš tehnični oddelek, ki vzdržuje tudi lastno radio-delavnico. V prilogi ima današnji »Vestnik« pregled aparatov, ki jih lahko izdelata naša delavnica, oz. ki jih lahko preskrbimo našim društvom.

To so torej sredstva, s katerimi bo mogoče poslušati »Radio Ljubljana« ter ostale postaje v inozemstvu. Prepričani smo, da bo radio mnogo pripomogel, da se delo v naših društvih poživijo, ker bo vzbujal smisel za izobrazbo in duševno delo, gojil družabnost in nudil članstvu plemenito zabavo.

Romanje in poučni izleti 1. 1928.

Prosvetna zveza priredi v letu 1928. sledeča romanja:

I. *Jubilejno romanje v Lurd, Ars, Paray le Monial* ob priliki sedemdesetletnice prikazovanj Lurške Matere Božje bo od 10. do 21. aprila. Odhod iz Ljubljane glavni kolodvor 10. aprila ob 6 zjutraj. Brzovlak vozi preko Milana, Geneve, Ventimiglie, Nice (prenočišče), Marseille, Lurd, kamor dospe 13. aprila ob 9 dopoldan. Odhod iz Lurda 16. aprila preko Lyona, z avtomobilom v Ars, nato v Paray le Monial, kamor dospe 17. aprila zvečer. Naslednji dan se vrača vlak preko Lyona, Turina, Milana (prenočišče), Benetke (6 urni odmor) in Trsta v Ljubljano, kamor dospe 21. aprila ob 6 zjutraj. Stroški za hrano, stanovanje, vožnjo znašajo za III. razred 2900 dinarjev, za II. razred 4000 Din. Priglasje sprejema Prosvetna zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5, do 1. marca.

II. *Romanje v Lurd in podučni izlet v Pariz*, namenjeno je zlasti inteligenčnim krogom, bo od 4. do 16. julija. Pot vodi tja grede kakor pod št. I. Iz Lurda pa v Bordeaux, Pariz (tri dni odmora), Lisieux, Strassburg, München (1 dan in pol odmora), Ljubljana. Stroški za III. razred 3500 Din. Priglasiti se je treba do 1. junija 1928.

III. *Poučno potovanje v Köln — Westfalsko* — obisk naših rojakov. To potovanje bo ob 18. do 28. julija in sicer po sledečem programu: 18. julija zjutraj ob 8.45 odhod iz Ljubljane preko Jesenic, Salzburga v München, kjer je prenočišče, naslednji dan ogledovanje mesta. Zvečer odhod v Mainz. Iz Mainza po Reni do Kölna, kamor dospejo izletniki 20. ju-

lija pop. 21. julija je določeno ogledovanje Kölna. Naslednji dan božja pot in skupni sestanek vseh slovenskih društev sv. Barbare na Westfalskem in Holandskem v Kevelarju, kjer bo kat. dan. Naslednji trije dnevi so določeni za proučevanje socialnih razmer v del. centrih: Hamborn, Essen, Duisburg, M. Gladbach in Düsseldorf. Pot nazaj gre preko Nürnberga in Münchena v Ljubljano, kamor dospejo 28. julija zjutraj. Stroški za to potovanje znašajo neobvezno 2800 Din. V tej vsoti je zapadana železnica, brzovlak, vožnja na parniku po Reni, hrana in stanovanje. To potovanje je namenjeno onim, ki žele poglobiti svoje znanje na prosvetno socialnem polju in sorodnikom onih izseljencev, kateri bivajo na Westfalskem. Priglasje za to potovanje sprejema Prosvetna zveza do 15. junija 1928. Kdor pa želi le vozne karte in nikake preskrbe glede hrane in stanovanja plača 1400 Din.

IV. *Drugo skupno romanje na sv. Višarje*, katero aranžira Slov. kršč. ženska zveza, bo 4. in 5. avgusta, na praznik Marije Snežnice. To romanje je namenjeno zlasti članicam ženskih, dekliških organizacij in članicam Marijinih družb. Cena: železnica Ljubljana—Žabnica in nazaj ter vizum je 75 Din. Priglasje za to romanje sprejema Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 5, do 4. julija. — Za vsako romanje mora priglašeneec javiti: ime in priimek, rojstno leto, stan, bivališče ter vstopno postajo. Izletniki za potovanje pod št. III. morajo imeti svoje potne liste, vizume preskrbi Prosvetna zveza. Za vsa romanja se plača polovico vsote, ko se priglasijo.

Življenje v društvih.

Predavanja s slikami so se vršila po sledečih društvih:

Meseca oktobra:

6. Leše: Boj za severni tečaj; g. Ahačič, župnik. — 7. Prezid, Osnovna šola: quo vadis, Ribničan Urban. — 7. Stari trg: Glavna mesta Evrope, Čudeži Male

Terezike; g. Hafner. — 7. Hrušica pri Jesenicah: Stari Rim; g. Kastelic. — 9. Franciškanska prosveta: Monakovo, g. P. Roman Tominec. — 10. Št. Vid nad Ljubljano: Koroška, Kmetska hiša. —

13. Ribnica: Tarcizij, g. Plut. — 17. Marijanišče: London, g. Zor. — 18. Franč. prosveta: Mehika, g. P. Hugo Bren. — 18. Koroška Bela: Srbija in Macedonija, g. Žbontar. — 18. Ljubljanski grad: Francoska revolucija, g. prof. Jarc. — 18. Prezid, Osnovna šola: Marijino življenje. — 19. Gerovo: Dante, g. Čukli. — 19. Hrušica p. Jesenicah: Dr. Krek, g. Kastelic. — 19. Gorenji Logatec: Cerkevna zgodovina, g. Pivek. — 23. Leše: Koroška, g. Zor. — 22. Novo mesto: Premog, g. prof. Potokar. — 24. Borovnica: Cerkevna zgodovina. 17. Sv. Lovrenc pri Ptuj: Lurd, Skušnjavec in puščavnik, film. — 24. Franč. prosveta: Po Renu, g. p. Roman Tominec. — 23. Tržič: film: Češka armada. — 26. Dobrava: film: Lurd, Amerika, Skušnjavec in puščavnik. — 26. Prezid, Osnovna šola: Stari zakon I.—III., g. Ravnikar. — 27. Ježica: Koroška, g. prof. Dolenc. — 27. Nova Štifta pri Gornjem gradu: Judita, Dev. Orleanska, g. Tomažič. — 29. Šmartno pri Slovenjgradcu: Beograd, Frančišek, g. Pretnar.

Meseca novembra:

2. Prezid, Osnovna šola: Lurd. — 2. Ljudska univerza Maribor: London. — 2. Šiška: Don Kihote. — 3. Podružnica Jugoslovanske Matice, Radovljica: Primorska. — 3. Gerovo: Švica, Sovražni sosedje, g. Čukli. — 4. Koroška Bela: Stari zakon II.—III., g. Žbontar. — 5. Novo mesto: Dante, g. prof. Potokar. — 7. Taborniki: Primorska. — 9. Dobrava: Primorska, g. Matkovič. — 9. Šiška: Egiptovski Jožef, Zakleta ladja. — 8. Franč. prosveta: Pariz, g. P. Roman Tominec. — 10. Prezid, Osnovna šola: Dev. Orleanska, Snegulčica. — 14. Lazaristi: Konvertiti, g. P. Sedej. — 14. Kamnik: Primorska, g. prof. Dolenc. — 15. Marijanišče: Pariz, g. Kordin. — 15. Hrušica p. Jesenicah: Primorska. — 15. Franč. prosveta: Glavna mesta Evrope, g. prof. Šarabon. — 17. Prezid: Mala Terezika, Rdeča kapica. — 18. Murska Sobota: Sv. Alojzij, Stanislav, g. Bejek. — 18. Trnovo: Srbija in Macedonija, g. Hostnik. — 18. Kranjska gora: Monakovo, Gospa Hole, g. Čuk.

— 21. Šiška: Matterhorn in Monte Rosa, g. prof. Mlakar. — 20. Preska: film Lurd. — 20. Breznica: Amundsen, g. Hafner. — 21. Radovljica: Francoska revolucija. — 21. Gozdovniki: Bosna in Hercegovina. — 23. Vič: Božič v slikah, Ribničan Urban. — 24. Mekinje: Čudeži Terezike, g. Tomažič. — 24. Prezid: Napoleon, Neprostovoljna vožnja. — 24. Senj: Cerkev in žena. — 24. Šmartno p. Kranju: Križarske vojne. 23. Mala Nedelja: film Kristusovo trpljenje, Skušnjavec. — 25. Črnomelj: Brnski tabor, Šport, g. ing. Zobec. — 25. Št. Peter: Novi zakon I., g. dr. Ahčin. — 25. Marijanišče: Primorska, g. prof. Dolenc. — 27. Homec: Križev pot goriških Slovencev, g. Likovič. — 20. Št. Vid nad Ljubljano: Rapalo, g. Likovič. — 27. Trbovlje: Rusija, g. dr. Čampa. — 27. Šmartno ob Savi: film Lurd. — 29. Gozdovniki: Srbija in Macedonija. — 29. Šiška: Snegulčica, Naš vsakdanji kruh, g. P. Bogdan. — 29. Gerovo: Križarske vojne. — 29. Prevalje: Slomšek. — 29. Sv. Križ p. Kostanjevici: Marijino življenje, g. Torkar. — 29. Št. Vid nad Ljubljano: Navihanci, Don Kihote, Martin Krpan, Ribničan. — 28. Šiška: Vpliv slabe knjige, g. Martelanc. — 30. Hrušica p. Jesenicah: Cerkev in družina, Rdeča kapica, g. Kosiček. — 30. Sv. Trojica v Halozah: Egipt. Jožef, Tarcizij, g. Jazbinšek. — Šmartno pri Slovenjgradcu: Zakleta ladja, Obuti maček. 28. Frančiškanska prosveta: Mehika, g. p. Hugo Bren. — 29. Uršulinke: Mehika, g. P. Hugo Bren. — 14. Šiška: Po potih sv. Cirila in Metoda, g. msgr. Steska. — 28. Št. Peter: Po potih sv. Cirila in Metoda, g. msgr. Steska. — 13. Dol. Logatec: Rapalo, g. dr. Čampa. 27. Dijaki: Slomšek, g. univ. prof. dr. Rožman. — 27. Št. Vid nad Ljubljano: Čuda morja, g. prof. Pengov. — 9. Golnik: film Puščavnik in skušnjavec.

Meseca decembra:

2. Trnovo: Cerkevna zgodovina, g. Pivek. — 2. Trbovlje: Judita, Devica Orleanska. — 3. Predoslje: Krek, g. Pogacnik. — 3. Vič: Sree Jezusovo. 11. Gorje: Mehika, Vpliv slabe knjige,

g. Markež. — 3. Št. Peter: Cerkvena zgodovina, g. dr. Ahčin. — 4. Ježica: Karavanke, g. Zor. — 5. Št. Jurij p. Grosupljem: Novi zakon I-II. — 6. Semič: Mala Terezika. — 6. Gozdovniki: Karavanke, Smešni turisti. — 4. Sv. Lovrenc p. Ptuj: film Sebastijan. — 7. Cerknica: Čudeži Terezike, film Kat. shod. — 7. Smlednik: Marija v slikah, g. Šavli. — 7. Vrhnika: film Lurd, g. Zor. — 9. Kršč. žensko društvo: Smešnice. — 9. 12. Št. Peter: Marijino življenje, g. dr. Ahčin. — 19. Rakovnik: Božič v slikah. — 7. Trnovo Cerkvena zgodovina, g. Pivek. — 12. Uršulinke: Božič v slikah, g. Cegnar. — 13. Gozdovniki: Živalstvo. — 13. Uršulinke: Matterhorn in Monte Rosa, g. prof. Mlakar. — 12. Pot okoli sveta, g. prof. Šarabon. — 13. Uršulinke: Po potih sv. Cirila in Metoda, g. monsignor Steska. — 13. Št. Peter: Rim, gosp. dr. Ahčin. — 13. Krščansko žensko društvo: Marija v slikah. — 14. Dobrova: Božič v slikah, Egipovski Jožef, g. Matkovič. — 13. Frančiškanska prosveta: Cirkulacija krvi, g. dr. Šporn. — 15. Dob: Primorska, g. Ambrožič. — 15. Ribnica: Lurd. — 16. Kranjska gora: Čuda morja, Vatikan, g. Čuk. — 12. Krekova prosveta: London, g. Zor. — 2. Uršulinke: O zvezdah, g. kan. Sušnik. — 16. Uršulinke: Mala Terezika, g. Zor. — 16. Ledina: Srbija, g. Wagner. — 20. Uršulinke: Matterhorn in Monte Rosa, g. prof. Mlakar. — 16. Vič: Pot okoli sveta, g. prof. Šarabon. 17. Marijanišče: Sinaj, g. dr. Slavič. — 17. Društvo »Kres«: Stari Rim, g. dr. Žagar. — 14. Trnovo: Križarske vojne, g. Pivek. — 19. Št. Jurij p. Grosupljem: Pregarjanje kristjanov. — 18. Črnomelj: film Sebastijan. — 19. Šiška: Mehika, g. P. Hugo Bren. — 18. Hrastje p. Kranj: London, g. Zor. — 19. Franč. prosveta: Božič v slikah, g. P. R. Tominec. — 19. Uršulinke: Marija v slikah. — 18. Vrhnika: Spiritizem, g. Pleničar. — 20. Gozdovniki: Božič v slikah, Dunaj. — 20. Žiri: Križarske vojne. — 20. Uršulinke: Pot okoli sveta, g. prof. Šarabon. — 21. Kor. Bela: Marija v slikah, Črni maček, g. Zbontar. — 21. Smlednik: Palestina, g. Šavli. — 21. Jesenice: Smešnice, g. Kastelic. — 21. Bogojma: Marija v sli-

kah, g. Bejek. — 22. Sv. Krištof: Božič v slikah, g. Zor. — 22. Podbrezje: Mala Terezika. — 23. Hrušica p. Jesenicah: Božič v slikah, g. Kastelic. — 24. Cerknica: Narodne noše, Don kihote. — 24. Leše: Egipt, Jožef, Zakleta ladja, Snegulčica, g. Ahačič. — 24. Murska Sobota: Brnski tabor, g. Bejek. — 26. Groblje: film Jezusovo rojstvo. — 28. Gorje: Po potih sv. Cirila in Metoda, g. Markež. — 28. Trnovo: Mehika, g. P. H. Bren. — 29. Mokronog: Tarcizij. — 29. Senj: Mala Terezika, g. Usmiani. — 30. Trbovlje: Smešnice, g. Gorogranc. — 30. Slov. Straža: Božič v slikah, g. msgr. Steska. — 29. Kamnik: Mehika, g. P. H. Bren. — 31. Borovnica: Čudeži Terezike, Ribničan Urban, Martin Krpan. — 30. Kranj: film Skušnjavec in puščavnik. 31. Kor. Bela: Žena in cerkev, g. Zbontar.

Meseca januarja 1928:

2. Ptuj: Slomšek, Triglav, g. P. K. Ocepek. — 2. Gor. Ponikva: Kristusovo trpljenje, Boj za severni tečaj, Amundsen. — 1. Dobrova: film Jezusovo rojstvo. — 3. Črnomelj: Marijino življenje, g. Ilc. — 3. Pliberk: Poroška, g. Zeichen. — 3. Šiška: Zoološki vrt v Londonu. — 5. Leonišče: Stvarjenje sveta, g. dr. Žagar. — 5. Cerknica: Quo vadis, Guvernanta, film Francosko vinogradstvo. — 8. Bled: Mehika, g. Ambrožič. — 5. Kršč. žensko društvo: Humor I. — 5. Ljudska univ. Maribor: Beograd, Srbija. — 8. Predoslje: Monte blanco, g. prof. Mlakar. — 7. Tržič: film Franc. mornarica. — 7. Del. zbornica: Martin Krpan. — 7. Uršulinke: Lurd, g. dr. Potočnik. — 7. Radovljica: Rdeča kapica, Snegulčica, Maček. — 7. Kršč. žensko društvo: Modri učenc. — 7. Št. Peter: Benetke, Zakleta ladja, g. dr. Ahčin. — 7. Braslovče: Marijino življenje. — 8. Žabnica: film Jezusova mladost, Kat. shod. — 6. Šiška: film Sebastijan. — 3. Franč. prosveta: Zoološki vrt, g. P. R. Tominec. — 9. Franč. prosveta: Primorska, g. Likovič. — 9. Šiška: Holandska, g. Zor. — 10. Uršulinke: Pot okoli sveta, g. prof. Šarabon. — 11. Jesenice: Sinaj, g. dr. Slavič. — 11. Prevalje: Božič v slikah. — 10. Rač. uradi: Pot okoli

sveta, g. prof. Šarabon. — 12. Trnovo: Zoološki vrt. — 11. Društvo »Kresc: Dante, g. prof. Debevec. — 12. Tržič: Pij XI. — 12. Št. Peter: Alojzij, g. dr. Ahčin. — 12. Marijanišče: Po potih sv. Cirila, g. msgr. Steska. — 13. Sv. Trojica v Halozah: Marijino življenje, g. Jazbinšek. — 13. Šempeter pri Novem mestu: Mala Terezika. — 13. Šmartno ob Paki: Palestina. — 13. Vič: Mehika, g. P. H. Bren. — 13. Rakovnik: Zrakoplov, Zakleta ladja. — 13. Kršč. žensko društvo: Smešnice. — 14. Gerovo: Cari-grad, g. Čukli. — 16. Uršulinke: Julijske Alpe, g. prof. Mlakar. — 16. Vače: Dev. Orleanska, Judita. — 17. Črnomelj: Čudeži Terezike, g. Ilc.

Zgodovina Orlovstva v slikah. Orlovska podzveza v Ljubljani je izdala serijo slik (42) iz zgodovine orlovstva (od prvih početkov do današnjih dni) v diapositivih. Vsi prijatelji orlovstva, zlasti pa oni, ki so kdaj v Orlu delali, si bodo z veseljem obnovili dogodke minulih let v lepih skioptičnih slikah. Tudi ona društva, ki nimajo orlovskega odseka, naj spoznajo to lepo našo mladinsko organizacijo. Ker ima Prosvetna zveza že itak bogato zalogo drugih diapositivov ji je O. P. dala tudi to serijo na razpolago za izposojevanje društvom. Besedilo k slikam na razpolago. Vsem društvom toplo priporočamo!

Ljudska knjižnica.

V zadnjem času so izšle sledeče knjige, katere toplo priporočamo društvom v nakup:

Fr. S. Finžgar, Zbrani spisi VI. zv.: **Sama in druge povesti.** 8°, 299 strani. Ljubljana, 1927. Nova založba. Cena broš. 50 Din, vez. 60 Din.

P. l'Ermite, **Žena z zaprtimi očmi.** Socialna povest iz velikomestnega življenja. Pošl. dr. L. Sušnik. 8°, 173 str. Lj., 1927. Zal. Jugosl. strokovna zveza v Ljubljani, Stari trg 2. Broš. 20 Din.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. Str. 16. S 6 podobami. V Ljubljani, 1928. Cena 4.— Din. — Skoraj neopaženo delujejo kat. društva rokodelskih pomočnikov in vendar dosegajo prav lepe uspehe. Samo iz ljubljanskega društva je izšlo v teku 73 let do 3000 obrtnikov. Prav je, da se tudi vsa naša javnost zanima za ta društva, da jih zna primerno ceniti in tudi vsestransko podpirati. V ta namen naj služi navedena knjižica. Skromna je po obsegu, pa zelo poučna. V kratkih značilnih potezah nam slika zgodovino, razvoj in sedanje stanje ljubljanskega kat. društva rokodelskih pomočnikov. Knjižica mora pač vsakega zanimati. Zlasti naj pa naša prosvetna in strokovna društva, ki žele, da njihovi v mesta odhajajoči člani dobi-

vajo v katoliških društvih rokodelskih pomočnikov nadaljno popolnejšo izobrazbo, naroče po več izvodov, da jih ob ugodni priliki razdele društvenikom. Knjižica stane 4 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni, in v prodajalni KTD, H. Ničman v Ljubljani.

Zgodovina šentjernejske fare na Dojenjskem. Spisal in založil Anton Lesjak, župnik in duhovni svetnik. Tiskala Jugoslovanska tiskarna, str. 194, mala osmerka.

S pričujočo knjigo je marljivi pisatelj zopet pomnožil za en list zgodovino fara ljubljanske škofije. Veselost vzbudi čitatelju že takoj prva stran, ko ugleda tradicionalnega šentjernejskega petelina! Zraven pa moto »Lepšega tiča ni kot je petáln — Lepšega kraja ni kot je Št. Járnl« — V 17 oddelkih popisuje potem prirodoznansko, statistično, intelektualno stran župnije. Zelo bogati so v 4. oddelku podatki prazgodovinski in iz rimske dobe na podlagi bogatih izkopin, katere je odkril domačin Ign. Kušljan. Toliko so že pisali zgodovinoslovci, kje da je bilo mesto Crucium. Eni so ga hoteli imeti pri Št. Petru, drugi pri Dobravi. Po tem spisu pa vse kaže, da je bilo ondi, kjer leži sedaj vas Groblje, to je blizu državne ceste med Št. Jernejem

in Kostanjevico. Primerno je pisatelj za tem vpletel poglavje iz najnovejšega — vojnega časa. Med drugim je popisanih 130 mož in mladeničev, ki so dali svoje življenje za domovino. S tem jim je pisatelj postavil res lep spominek. Kako se bodo čudili potomci pri tem popisu!

Sledi popis o ustanovitvi fare, popisane in skoro vse so ilustrirane cerkve in gradovi. Dalje popis Pleterskega samostana tam od leta 1134. Med župniki ali pravilneje, med župnimi vikarji najde-

mo odlična imena, med temi tudi dva odlična slovstvenika: Prim. Trubarja in Mat. Kastelca. V gradu Vrhovu je bil naš dični kronist v drugič poročen. Na Prežek je zahajal na počitnice Fr. Prešeren. Z zgodovino šentjernejske fare sta združeni tudi imeni dveh velemož, Jožefa Resslera in velikega admirala Hausa. V očigled lepega tiska in tolikih ilustracij je cena knjigi Din 25.— nizka. Dobiva se v Jugoslovanski knjigarni in v prodajalni KTD (prej Ničman) v Ljubljani.

Izposojevalnica skioptičnih slik priporoča sledeče serije:

Verska apologetična predavanja:

1. Stvarjenje sveta in očaki (24)	32. Egiptovski Jožef (28)
2. Stari zakon I. del (26)	34. Božič v slikah (40)
3. Stari zakon II. del (26)	35. Kristusovo trpljenje v slikah (40)
4. Stari zakon III. del (26)	36. Cerkev in svoboda (27)
5. Stari zakon IV. del (26)	37. Cerkev in bratstvo (32)
6. Stari zakon V. del (26)	38. Cerkev in delavstvo (40)
7. Stari zakon VI. del (26)	39. Cerkev in reveži (34)
8. Novi zakon I. del (26)	40. Cerkev in žena (37)
9. Novi zakon II. del (26)	41. Cerkev in družina (30)
10. Novi zakon III. del (26)	176. Quo vadis? (30)
11. Marijo v slikah (60)	177. Cerkvena zgodovina do Konstantina Velikega (30)
12. Križev pot (12)	180. Cerkev (31)
14. Pregarjanje kristjanov (64)	184. Sv. Jožef (12)
15. Tarcizij (22)	185. Sv. Alojzij (25)
16. 22. Lurški čudeži (30) in romanja romanja v Lurd (68)	186. Sv. Stanislav (10)
17. Sv. Frančišek Asiški (24)	187. Čudeži Male Terezike (50)
18. Mala Terezija (30)	230. Srce Jezusovo
19. Krščanska dobrodelnost in sv. Vincencij Pavlanski (25)	239. Marijino življenje po sv. pismu (60)
20. 31. Devica Orleanska (24), Judita (9)	240. Frančiškanski samostani v Sloveniji (30)
21. Pasijon. igre v Oberamergau (40)	241. Cerkvena zgodovina do Karla Velikega (30)
23. 24. Romanje v Sveto deželo (66) in Palestino (36)	242. Cerkvena zgodovina: Srednji vek (30)
25. Romanje v Rim	244. Pregarjanje katoličanov v Mehiki (50)
26. Romanje v Marijino Celje (16)	
22. Marijina božja pota (24)	
27. Naš vsakdanji kruh (16)	
28. Vatikan (43)	
29. Konvertiti (25)	
30. Zapovedi božje (24)	
182. Sedem sv. zakramentov (19)	

Zemljepisna predavanja:

43. Stara in nova Ljubljana (24)
44. Gorenjska (20)
45. Karavanke in Kamniške planine (30)
46. Julijske Alpe (35)

47. Dolenjska (20)
 124. Bela Krajina (48)
 48. Gradba belokranjske železnice (34)
 50. Prekmurje (33)
 195. Koroška (50)
 52. Primorska (60)
 53. Albanija (18)
 58. Črna gora (15)
 58. Hrvatske Plitvice (11)
 55. Bosna in Hercegovina (40)
 56. Beograd in naša vladarska rodbina (28)
 57. Srbija in Macedonija (53)
 59. Carigrad in Bospor (39)
 61. Romunija
 62. Rusija (30)
 63. Od Berlina do Petrograda (24)
 64. Od Moskve do Bajkalskega jezera (24)
 65. Belgija (40)
 66. Pariz (54)
 67. London (64)
 68. Berlin in okolica (45)
 69. Italija od Genove do Milana in Florenca
 71. Južna Italija (61) — 112. Pompeji (40)
 72. Benetke (24)
 73. Versailles (43)
 74. V deželi polnočnega solnca (24)
 75. Boj za Severni tečaj (24)
 76. Nansenovo potovanje na severni tečaj (95)
 108. Amundsenov polet na severni tečaj (10)
 77. Švica od Bazela do Genove
 78. Švica Interlaken in visoko gorovje (24)
 79. Švica Luzern in Vierwaldstädska jezera (24)
 80. Švica od Züricha do Logano (24)
 81. Španija od Madrida do Saragose (24) in
 204. Španska bikoborba (10)
 82. Španija od Barcelone do Granade (24)
 83. Grčija (24)
 85. Od Dunaja do Gradca (42)
 88. Nižjeavstrijska (60) I., II. del
 86. Hölle
 93. Tirolska (30)
 94. München (39)
 95. Egipet (24)
 97. Južna Afrika (25)
 101. Zadnja Indija (39)
 102. Japonska
 103. Kitajska (76)
 104. Korea (12)
 106. Prvi slovenski turisti na Mont Blancu (30)
 107. Vožnja po Renu
 188. Atene (40)
 189. Anglija (20)
 190. Glavna mesta Evrope (40)
 191. Med ameriškimi Slovenci (50)
 261. Poljska
 260. Češkoslovaška
 258. Holandija
 192. Med menihi na gori Athos
 194. V snegu in ledu okrog Velikega Kleka (25)
 231. Nemčija
 232. Mehika
 233. Mezopotamija
 234. Tatra.
 235. Zagreb
 248. Znamenitosti sveta (45)
 256. Otok Sinaj (30)
- Zgodovina:**
245. Boj za Jugoslavijo (20)
 110. Prazgodovinske izkopsnine (15)
 243. Človek v prazgodovini (30)
 111. Stari Rim (41)
 113. Križarske vojne (24)
 114. Francoska revolucija (58)
 115. Napoleon (58)
 116. Balkanska vojna (133)
 117. Svetovna vojna na turških frontah (24)
 118. Mirovna pogodba v Versailles (24)
 120. Zgodovina ljubljanske stolnice (24)
 121. Celjski grofje (20)
 122. Turški boji (20)
 215. Brnski tabor (50)
 216. Evhariistični kongres v Chicagi
 257. Boljševizem (80)
 117. Revolucija na Kitajskem
 237. Po potih sv. Cirila in Metoda (40)
- Obrotno-prometna predavanja:**
250. Orlovska organizacija (60)
 123. Premog (54)
 125. Moderna ladja (40)
 251. Reševanje utopljenecv (16)
 126. Zrakoplov (23)
 127. Od zrakoplova do aeroplana (24)

128. Naše brodovje (30)
 129. Jugoslovanska tiskarna
 196. Kmetška hiša
 207. Rudniki in rudarji
 259. Naši izseljenci (30)
 208. železna obrt v Trziču — 209. Tovarna Gazela-mila — 210. Slamni-karska obrt
 206. Sladkor

Narodopisna predavanja:

130. Slovenske narodne noše
 197. Križev pot naših bratov ob Adriji (50)
 238. Kako so se oblačili naši predniki? (40)

Naravoslovna predavanja:

247. Podzemeljski svet
 134. Ognjeniki (14)
 135. Užitne in strupene gobe (21)
 136. Bolezni vinske trte (28)
 137. Čebelarstvo (24)
 138. Živalstvo (54)
 198. Dedovanje — mendelizem (10)
 211. Živalstvo v zoologičnem vrtu v Londonu
 213. Cirkulacija krvi
 246. Živali v morju (50)

Leposlovna predavanja:

139. Fr. Levstik: Martin Krpan (13)
 140. Schiller: Pesem o zvonu (24)
 141. Dante: Peklo (15)
 142. Dante: Vice (16)
 143. Dante: Nebesa (18)
 214. Slaba knjiga
 255. Spiritizem (40)

Znameniti možje:

144. Dr. Krek, oče slovenskega združništva (30)
 145. Dr. France Prešeren (26)
 146. Anton Martin Slomšek (20)
 147. Pasteur in njegov zavod (25)
 147. Pasteur in njegov zavod (25)
 249. Lindbergov polet v Evropo (24)
 236. Papež Pij XI.

Zdravstvena predavanja:

218. Telovadba in znamenitejši sportniki

Pravljice:

151. Snegulčica (20)
 152. Obuti maček (12)
 153. Rdeča kapica (8)
 154. Janezek in Metka (6)
 155. Gospa Holle (8)
 157. Zakleta ladja (12)
 158. Pavel in Virginija (12)
 258. Marijina hči (12)
 159. Ribničan Urban (11)
 252. Don Kišot (24)
 253. Repoštev (16)
 254. Pepelka

Smešnice:

160. Hrabri krojaček (11)
 161. Don Kišot (12)
 162. Lisica zvitorepka (10)
 163. Smešni krokodil (3)
 166. Modri učenec (6)
 167. Sovražni sosedje (12)
 168. Kako postaneš kralj (6)
 199. Kača in dim (5)
 200. Maks in Mikšič v avtomobilu (5)
 202. Maks in Mikšič ter rujav hrošči
 203. Smešni turisti
 219. Dogodivščine z mišjo
 220. Kaznovana nečimurnost
 221. Guvernanta
 222. Kaznovana radovednost
 223. Humor, I. II. III. IV a b
 224. Alice v čudežni deželi
 225. Domači zapor
 226. On in ona
 227. Maks in Mikšič ter slon
 228. Maks in Mikšič pri nogometu
 229. Navihanci — zmaj

Filmi:

1. Jezusovo rojstvo in mladost 400 m
 2. Jezusovo trpljenje 1100 m
 3. Sv. Sebastjan, kršč. junak 2000 m
 4. Sv. Tarcizij 600 m
 5. Lurška prikazovanja 600 m
 6. Knezoškof dr. Jeglič med ameri-kanskimj Slovenci 600 m
 7. Spovedna skrivnost 1800 m
 8. Sevila, glavno mesto Španije 150 m
 9. Življenje v morju 300 m
 10. Kako nastane dijamant? 150 m
 11. Katoliški shod v Ljubljani l. 1923; 300 m
 12. Puščavnik in skušnjavec 120 m

13. Unionistični kongres na Velehradu 300 m
14. Čehoslovaška armada
15. Francoska mornarica
16. Vinogradništvo v Franciji
17. Alzacija
18. Strassbourg
19. Versailles

Prosvetna zveza nudi potom svoje »Izposojevalnice« vsem prosvetnim in izobraževalnim društvom, verskim organizacijam in šolam raznovrstne serije skioptičnih slik s predavanjem pod sledečimi pogoji:

1. Za redno poslovanje je nujno potrebno, da se naroče slike vsaj osem dni pred predavanjem. Navesti je treba natančno dan in uro predavanja. Ako se predavanje ponovi ali če se vrši v naslednjem društvu, se mora to istočasno z naročilom sporočiti.

2. Za vsako sliko plačajo v Prosvetni zvezi včlanjena društva 50 par; vsi ostali 1 Din od slike. Ta znesek velja samo za enkratno prednašanje slik; prav tako se odškodnina zaračuna, četudi se slike niso rabile.

3. Slike je treba vrniti naslednji dopoldan po predavanju. Na pošiljlatvi se mora označiti, da ista vsebuje steklo. Poštnino sem in tja mora plačati naročnik.

4. Slike se odpošljejo vedno par dni pred določenim predavanjem, vendar pa ne prevzamemo nobene odgovornosti, ako ne bi slike pravočasno dospele.

5. Vsako poškodovanje slike je treba plačati pri vrnitvi.

6. Na brzojavna vprašanja oziroma naročila odgovorimo brzojavno le, ako je plačan odgovor. — Telefon 2858.

7. Kdor ne vrne pravočasno slik, plača eno tretjino izposojevalnine za vsak dan.

8. Ako žele društva na posodo tudi aparat, naj javijo vedno ali imajo elek-

trično razsvetljavo in koliko voltov je napetosti. Za društva, ki nimajo na razpolago elektrike, imamo karbidno razsvetljavo. Izposojevalnina za aparat je 20 Din, za luč 5 Din, za karbid skrbi društvo samo.

9. Za operaterja se plača 20 Din nagrade in vsi stroški.

10. Ako žele predavatelja iz Ljubljane, se mu morajo povrniti vsi stroški.

11. Za kino-aparat se plača 40 Din izposojevalnine. — Priporočamo, da ste povsod dve filmski prireditvi isti dan. Ena za mladino, druga za odrasle.

Prosvetne tekme.

Letos praznujemo prvo desetletnico samostojne države SHS. Lepše pač ne moremo proslaviti tega zgodovinskega jubileja, kakor da dokumentiramo napredek slovenske kulture pred vso javnostjo. V ta namen se bodo letos vršile po sedežih vseh dekanij prosvetne tekme. Tekme so zamišljene v sledečem sporedu: 1. Javna razstava prosvetnih društev z vsemi odseki. Na tej razstavi naj se razstavijo slike odsekov, predstav, tečaji, prireditve. Dalje statistika posameznih društev, letaki, poslovanje knjižnice itd. 2. Ob tej priliki bodo nastopili vsi pevski zbori v dekaniji, posamezno in skupno. Vsak zbor bo posebej ocenjen. 3. Istočasno se na licu razstave vrši tekma tamburaških zborov, orkestrrov in godb. — K vsaki taki prireditvi »Prosvetnega dne« pride ocenjevalna komisija, ki bo določila nagrade za najbolj delovna društva. Društva, ki se ne bi hotela udeležiti teh prosvetnih tekem, se bodo črtala iz seznama prosvetnih in izobraževalnih društev. Čemu društva na papirju, ko vendar rabimo društvenega življenja tako, kot svežega zraka za dihanje.

Vsebina: Ivan Pivek: O predavanjih. — Vsem ženskim odsekom. — Pred razvojem radiofonije v Sloveniji. — Romanje in poučni izleti I. 1928. — Življenje v društvih. — Ljudska knjižnica. — Izposojevalnica skioptičnih slik. — Prosvetne tekme.

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva c. 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor, Sv. Petra c. 80. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.